

2009. aasta ühiskonnaõpetuse lõpueksami tulemuste lühikokkuvõte

Põhikooli lõpueksam ühiskonnaõpetuses toimus 15. juunil 2009. aastal, töö kirjutamiseks oli aega 2,5 tundi. Eksamil said õpilased kasutada Eesti Vabariigi põhiseadust.

Eksamitöö eest oli võimalik saada 75 punkti.

Eksamile registreerus 3124 eesti ja 370 vene keeles kirjutavat lõpetajat. Eksamitöö hindamine toimus koolis.

1. Eksami eesmärk

Haridus- ja teadusministri määruse nr 70 „Põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite korraldamise ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamise tingimused ja kord” (vastu võetud 3. detsembril 2008. a) §3 lõige 1 sätestab põhikooli lõpueksamite eesmärgid:

1. hinnata riiklikes õppekavades määratletud õpitulemuste saavutatust eksamiainetes;
2. saada tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest;
3. suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
4. siduda järjestikuseid haridusastmeid ja –tasemeid.

2. Eksamitöö ülesehitus

Eksamitöö koosnes seitsmest temaatilisest ülesandest ja arvamusoost. Iga ülesanne sisaldas erineva arvu osaülesandeid. Ülesannete koostamisel oli järgitud ühiskonnaõpetuse riiklikus ainekavas olevaid põhi- ja läbivaid teemasid.

Õpilaste teadmiste ja oskuste kontrollimiseks kasutati eksamitöös eritüübilisi ja erineva raskusastmega ülesandeid: teabe tõlkimine teise vormi, töö allikmaterjalidega sh põhiseadusega, informatsiooni, mõistete grupeerimine, kaardi tundmine, valikvastustega ülesanne, avatud küsimusega ülesanne, lünkteksti täitmine, väitega nõustumine või mittenõustumine, allikate põhjal vastamine ja oma seisukoha kujundamine, situatsioonil põhinev ülesanne, probleemküsimuse avamine (arvamuslugu).

Eksamitöö võimaldas kontrollida õpilaste teadmisi, aga ka teadmiste rakendamise oskust, samuti õpilaste võimet näha seoseid, võrrelda, teha järeldusi, otsustada.

3. Arvandmeid

Järgnev analüüs on tehtud eksamikeskusesse saadetud valimi alusel. Valimis oli 1058 tööd.

3.1. Eksamitulemused aastatel 2006-2009 (valimi järgi)

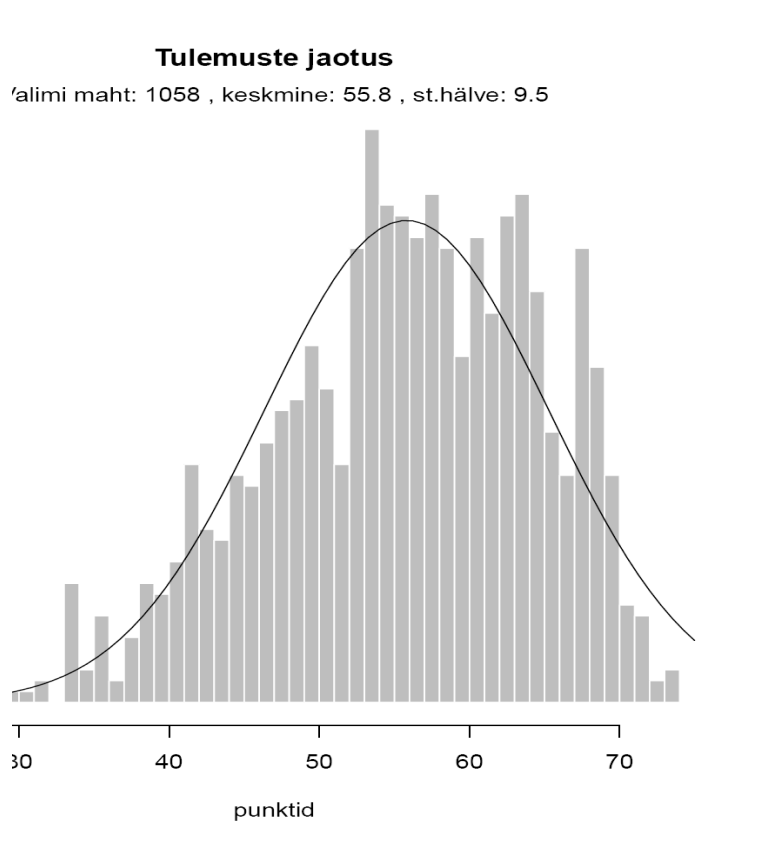
Tabel 1.

	2006	2007	2008	2009
Töö kirjutajaid (valim)	1086	999	985	1058
Keskmine tulemus %	73.11	77.18	70.76	74.41
Keskmine tulemus punktides	54.83	57.9	53.07	55.81
Mediaan	56	59	54	57
Standarthälve	10.22	9.6	10.54	9.47
Minimaalne tulemus punktides	0	11	16	20
Maksimaalne tulemus punktides	74 (oligi 74 p, kuna tegemist oli sisestusveaga)	75	75	74
Edukus % (hinded „3“, „4“, „5“)	98.34	99.2	97.5	98.5
Kvaliteet % (hinded „4“, „5“)	63.8	74.97	55.8	68.1
Eksami keskmine hinne	3.72	3.92	3.64	3.78
Aastahinde keskmine	3.89	3.86	3.81	3.86

Ühiskonnaõpetust kooli lõpueksamiks valivate õpilaste arv on kasvanud viimasel aastal märgatavalt. Kolmandat korda sooritasid lõpueksami ühiskonnaõpetuses vene õppekeelega koolide õpilased. Keskmiste tulemuste võrdlus näitab, et vene õppekeelega koolide õpilaste tulemused on pisut nõrgemad.

Tõusnud on minimaalne punktide arv (0 kuni 20). Edukuse % on püsinud aastate jooksul stabiilsena. Eksami keskmine hinne ja aastahinne on üsna sarnased. Võrreldes eelmise aastaga on kasvanud kvaliteet (55,8-lt 68,1-ni).

Joonis 1. Ühiskonnaõpetuse lõpueksami tulemuste jaotuskõver

3.2. Ülesannete jõukohasus (poisid/tüdrukud, linna- ja maakoolid)

Tähised: **N** - eksaminandide arv, **N(%)** - eksaminandide arv protsentides, **st hälve** - standardhälve, **keskm** - aritmeetiline keskmine, **min** - minimaalne tulemus ja **max** - maksimaalne tulemus. **Mediaan**ist rohkem ja vähem punkte on saanud tulemuseks samapalju eksaminande. **AUP** (alumine usalduspiir) ja **ÜUP** (ülemine usalduspiir) tähistavad keskväärtuse usaldusintervalli usaldusnivool 95%.

Tabel 2. Näitajad õppekeele järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	min	mediaan	max	st hälve
eesti	1001	94.61	55.38	55.96	56.53	20	57	74	9.27
Vene	57	5.39	50.02	53.26	56.51	21	55	70	12.24
Kokku	1058	100.00	55.24	55.81	56.38	20	57	74	9.47

Eesti keeles eksamitöö sooritajate keskmine punktisumma oli pisut kõrgem vene keeles sooritanute keskmisest. Vene keeles kirjutatud tööde kõrgeim punktisumma oli 70. Valimisse ei sattunud ühtegi õpilast, kes oleks töö sooritanud maksimumpunktidele (75).

Tabel 3. Näitajad asukoha järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	min	mediaan	max	st hälve
Maakonnakeskus	344	32.51	55.36	56.30	57.24	20	57	74	8.87
Suurlinn	151	14.27	54.22	55.88	57.54	21	57	73	10.30
Teeninduspiirkonnata koolid	39	3.69	53.73	56.72	59.71	34	60	68	9.22
Valla- ja väikelinnakoolid	496	46.88	54.78	55.63	56.47	24	56	74	9.58
Õhtukoolid	28	2.65	47.74	51.46	55.19	35	52	71	9.60
Kokku	1058	100.00	55.24	55.81	56.38	20	57	74	9.47

Keskmisest madalama tulemuse said õhtukoolide lõpetajad. Mõnevõrra madalam tulemus oli ka valla- ja väikelinnakoolide õpilastel, kust eksaminande oli ka kõige rohkem.

Tabel 4. Näitajad kooli tüübi järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	min	mediaan	max	st hälve
Gümnaasium, mille juures on põhikooli klasse	82	7.75	52.18	54.44	56.70	22	56	71	10.28
Lasteaed-põhikool	39	3.69	51.16	54.21	57.25	36	54	70	9.38
Põhikool	265	25.05	55.10	56.19	57.28	20	57	74	9.04
Põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena	672	63.52	55.20	55.92	56.64	21	57	74	9.53
Kokku	1058	100.00	55.24	55.81	56.38	20	57	74	9.47

Valimi järgi on keskmine madalam lasteaed-alkkoolides ja gümnaasiumis, mille juures on põhikooli klasse.

Tabel 5. Näitajad soo järgi

	N	N (%)	Keskmine	min	max
Poiss	511	48.30	54.76	20	72
Tüdruk	547	51.70	56.80	22	74
Kokku	1058	100	55.81	20	74

Tütarlapsi oli eksaminandide hulgas rohkem, ka oli nende keskmine tulemus kõrgem.

Tabel 6. Arvamusloo valikud

Teema	Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Internetiohud	215	148	331	32
Ennast tundes tean oma võimalusi	61	63	119	5
Kuidas säilitada koolirahu?	175	278	438	15

Arvamuslugu ei kirjutanud kolm õpilast. Kõige rohkem kirjutati kolmandal teemal (453), siis esimesel (363) ja kõige vähem teisel teemal (124).

3.3. Eksamitulemused teemade lõikes 2009

Tabel 7.

	IÜ	RÜ	KÜ	RPD	ÜRÕ	RM	IM	Arvamuslugu
Keskmine	6.43	10.29	5.80	5.30	6.23	6.78	10.56	4.40
Keskmine tulemus %	71.44	85.75	72.50	66.25	69.22	67.80	81.23	73.33
Minimaalne tulemus punktides	1.00	5.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Maksimaalne tulemus punktides	9.00	12	8.00	8.00	9.00	10.00	13.00	6.00

IÜ – inimene ja ühiskond

RÜ – riik ja selle ülesanded

KÜ – kodanikuühiskond

RM – riik ja majandus

RPD – rahvas, põhiseadus, demokraatia

IM – indiviid ja majandus

ÜRÕ – üksikisik, riik ja õigus

Üksikküsimustest vastati paremini küsimustele, kus sai avaldada oma arvamust, tuua näiteid. Tunduvalt on paranenud Eesti kaardi tundmine. Hästi vastati ka küsimustele, kus sai kasutada tabeli andmeid ja põhiseadust. Suhteliselt hästi teati makse ja tarbijakaitsega seotud küsimusi. Halvasti teati mõisteid (deebetkaart, kassatsioonikaebus, maksuamet jne).

3.3.1. Teemade lahendatus (tulemus protsentides) sooti

Tabel 8.

Teema	Min % (P)	Keskm % (P)	Min % (T)	Keskm % (T)
IÜ	11.11	70.33	11.11	72.56
RÜ	41.67	85.75	41.67	85.83
KÜ	0.00	70.75	25.00	74.25
RPD	0.00	62.75	0.00	69.50
ÜRÕ	0.00	67.33	22.22	71.11

RM	0.00	68.40	0.00	67.30
IM	0.00	80.69	0.00	81.77

P – poisid, T – tüdrukud

Nii poistel kui ka tütarlastel õnnestusid paremini teemad *Inimene ja ühiskond* ning *Indiviid ja majandus*. Tütarlastele osutusid raskemaks riigi ja majanduse teemaga seotud ülesanded, poistele – riik, põhiseadus ja demokraatia.

3.3.2. Teemade lahendus (tulemus protsentides) keele järgi

Tabel 9.

Teema	Min % (E)	Keskm % (E)	Min % (V)	Keskm % (V)
IÜ	11.11	71.56	11.11	70.22
RÜ	41.67	86.00	50.00	81.83
KÜ	0.00	72.75	25.00	68.88
RPD	0.00	66.62	0.00	60.50
ÜRÕ	0.00	69.44	22.22	66.11
RM	0.00	68.00	0.00	64.70
IM	0.00	81.54	0.00	76.00

E – eesti, V - vene

Nii eesti kui ka vene keeles kirjutavatele õpilastele osutusid raskeks riigi, põhiseaduse ja demokraatiaga seotud ülesanded.

4. Eksamitöö tulemuste võrdlus aastahindega (ignoreeritud on kirjeid, kus aastahinded puudusid)

4.1. Hinnete võrdlus sooti

Tabel 10.

	N	Aastahinnete keskmine	Töö keskmine
Poiss	511	3.68	3.70
Tüdruk	547	3.98	3.85
Kokku	1058	3.83	3.78

4.2. Hinnete võrdlus õppekeeleli

	N	Aastahinnete keskmine	Töö keskmine
eesti	1001	3.83	3.79
vene	57	3.89	3.56
Kokku	1058	3.83	3.78

Korrelatsioon aastahinnete keskmise ja eksamitöö hinde vahel: 0.53

5. Õpetajate tagasiside eksamile

Ka sel aastal oli õpetajatel võimalus pärast eksamitööde hindamist täita küsimustik (elektrooniliselt), milles paluti anda üldhinnang eksamitööle ja hindamisjuhendile. Laekus 78 vastust.

Eksamitööd hinnati heaks ja jõukohaseks, ainult paar õpetajat arvas, et töö ei olnud kerge.

Hindamisjuhendit peeti samuti üldiselt heaks või väga heaks.